

Beginnend *Bijbellezen*

Het verhaal van de Bijbel op eenvoudige manier verteld

25. De familie Israël gaat naar Egypte

Bijbelgedeelte: Genesis 45:16-50:14

Jozefs broers gaan terug naar hun vader

De Farao had gemerkt dat er van alles aan de hand was in het paleis van Jozef, en nadat Jozef hem het grote nieuws had verteld, en hij de blijdschap van Jozef zag, was de Farao net zo blij als hij. Hij vond wat Jozef zijn broers had voorgesteld een goed plan: 'Zegt u maar tegen uw broers dat ze hun lastdieren moeten bepakken en terug moeten gaan naar Kanaän. Laat ze hun vader en hun gezinnen daar ophalen, en dan weer hierheen komen. Zegt u ze het vruchtbaarste deel van Egypte maar toe en beloof ze dat ze het beste wat het land te bieden heeft te eten zullen krijgen. Verder moet u zeggen dat ze hiervandaan wagens moeten meenemen, zodat ze kunnen terugkomen met hun vrouwen en kinderen en met hun vader. Ze hoeven er niet om te treuren dat ze hun huisraad moeten achterlaten, want het beste wat er in Egypte te vinden is, is voor hen.'

Jozef vertelde het zijn broers, gaf hun wagens, voedsel en drinken voor onderweg mee. Ook kregen ze allen nieuwe kleren – Benjamin zelfs vijf stel en 300 zilverstukken.... Voor zijn vader gaf hij tien ezels met de fijnste Egyptische producten mee, en tien ezelinnen met graan en brood en voedsel voor onderweg, als hij met zijn zonen, dochters, schoondochters, kleinkinderen, slaven en vee naar Egypte kwam. De broers trokken hun nieuwe kleren aan. Jozef nam afscheid en verzekerde hen ervan dat ze zonder problemen het land konden verlaten. Zo vertrokken ze naar hun vader. Wat zullen ze onderweg veel stof tot nadenken en praten hebben gehad!

Bij hun vader Israël gekomen, zal deze in de eerste plaats wel erg opgelucht zijn geweest, en God gedankt hebben dat ze allemaal veilig en wel teruggekomen waren. Maar hij moet ook wel heel verbaasd zijn geweest over hoe zij eruit zagen. En dan wat ze te vertellen hadden... 'Jozef leeft nog! En hij regeert over heel Egypte!' Hun vader vertrok echter geen spier, want hij geloofde hen niet. Maar uit alles wat zij hem over Jozef vertelden, en alles zag wat zij uit Egypte hadden meegebracht, kon hij niet anders zeggen dan: 'Zo weet ik genoeg, mijn zoon Jozef is nog in leven. Ik wil naar hem toe, ik wil hem zien voordat ik sterf.'

Op weg naar Egypte

Dus gingen ze met alles wat ze hadden op weg naar Egypte. Toen zij onderweg bij Berseba kwamen – waar zijn grootvader Abraham en zijn vader Isaäk hadden gewoond – bracht Israël daar offers aan de God van zijn voorouders. Die nacht kreeg hij een visioen, een droomgezicht. God riep 'Jakob! Jakob!', en hij antwoordde: 'Ik luister.' God zei: 'Ik ben God, de God van je vader. Wees niet bang om verder te reizen naar Egypte, want ik zal daar een groot volk uit je doen voortkomen. Ikzelf zal met je meereizen naar Egypte, en ik zal je daar ook weer vandaan brengen. En niemand anders dan Jozef zal jou de ogen sluiten.' De volgende ochtend trok hij gerustgesteld en in geloof verder. Zijn zonen lieten hem, hun kinderen en hun vrouwen op de wagens rijden. In totaal waren ze met 66 mannelijke nakomelingen van Israël. De moeders Lea, Bilha en Zilpa waren intussen ook overleden – Rachel was dat al eerder. Met Jozef en zijn twee zoons en Israël zelf meegerekend, zouden ze dus met 70 mannelijke nakomelingen van Isaäk in Egypte zijn.

Vanwege het vee konden ze niet snel reizen. Israël had Juda vooruit gestuurd, om Jozef te vragen hoe zij in Gosen moesten komen. Toen Jozef het bericht kreeg dat ze daar tenslotte bijna waren, spande hij zijn wagen in en snelde zijn vader tegemoet. Het was een roerend weerzien, waarbij zijn vader zei: 'Nu ik jou levend en wel heb teruggezien, kan ik sterven.'

De nieuwe woonplaats: Gosen

Jozef ging terug om de Farao op de hoogte te brengen van hun aankomst. Die had wel gezegd dat zij in het beste deel van het land mochten wonen, maar er was kennelijk nog niets definitief afgesproken. Want Jozef vertelde zijn broers wat hij tegen de Farao ging zeggen: "Mijn broers en mijn andere familieleden zijn uit Kanaän naar mij toe gekomen. Het zijn altijd schaapherders geweest, en ze hebben hun schapen en geiten en hun runderen meegebracht en alles wat ze verder maar bezitten." Jozef zei dat hij vijf van zijn broers mee zou nemen, en vroeg hen hetzelfde te zeggen als hij: 'Als de Farao jullie ontbiedt en naar je beroep vraagt, dan moeten jullie hem beleefd antwoorden dat jullie al van jongs af veefokkers zijn, net als jullie voorouders. Dan zullen jullie je wel hier in Gosen mogen vestigen, want de Egyptenaren hebben een afschuw van schaapherders.'

Bij de Farao gekomen, vertelde hij hem dat zijn familie was gekomen, en zich met hun schapen en geiten en hun runderen in Gosen bevonden. Hij stelde zijn vijf broers aan de Farao voor, die hen vroeg wat ze voor de kost deden. Ze antwoordden zoals Jozef hen had gezegd: 'Wij zijn schaapherders, net als onze voorouders.' Daarna vroegen ze de Farao: 'Uw dienaren zijn hierheen gekomen om een tijdlang in dit land te wonen, want er is in Kanaän geen weidegrond meer voor onze schapen en geiten, zo erg is de hongersnood daar. Geef uw dienaren daarom toestemming om in Gosen

te gaan wonen.' Nadat Jozef voor de Farao had vertaald wat zij hadden gezegd, zei de Farao: 'Nu uw vader en uw broers naar u toe zijn gekomen, kunnen ze in Egypte blijven. Laat hen in het beste deel van het land wonen, laten ze zich in Gosen vestigen. En zijn er mannen bij die, naar u weet, hun vak verstaan, belast die dan met het toezicht over mijn veestapel.'

Dat was dus geregeld. Jozef maakte alles voor hen in orde. Hij gaf hen een stuk grond in Rameses – of dat een gebied was in Gosen, of dat het een andere naam was, is niet duidelijk. Nadat ze zich een beetje gevestigd hadden, haalde Jozef zijn vader op om hem aan de Farao voor te stellen. Israël begroette hem met een vredewens. Dat waren niet zomaar woordjes als 'het beste hoor', zoals wij vaak zeggen, zonder daar iets bepaalds bij te denken. Toen Israël die wens uitsprak, bedoelde hij dat Farao, zijn familie en zijn land de vrede van God zouden mogen kennen. De Farao vroeg hem naar zijn leeftijd. Wij zouden gewoon zeggen honderddertig – als we dat ooit mee zouden mogen maken – maar hij gaf aan dat hij van God nog niet zoveel jaren had gekregen als zijn grootvader en vader.

Israël overlijdt en wordt begraven in Kanaän

Zo lang Jozef leefde, gaf hij zijn vader en familie voldoende voedsel. Hun bezit nam toe en hun aantal groeide sterk.

Toen Israël 17 jaar in Egypte had gewoond, voelde hij dat hij niet lang meer te leven had. Hij liet Jozef roepen om het een en ander met hem te bespreken. 'Als je het goed met me voorhebt ... zweer me dat je me niet in Egypte begraaft. Als ik straks gestorven ben, breng mij dan weg uit Egypte en begraaft me in het graf van mijn voorouders.' Jozef zwoer het te zullen doen. Niet lang daarna kreeg Jozef het bericht dat zijn vader ziek was. Samen met zijn twee zoons, Manasse en Efraïm, ging hij naar hem toe. Israël verzamelde al zijn krachten, en ging op de rand van zijn bed zitten. Het was belangrijk dat zijn kleinzoons daar waren, want zij behoorden tot zijn nakomelingen. Hij zei tegen Jozef: 'God, de Ontzagwekkende, is in Luz (Bethel) in Kanaän, aan mij verschenen en heeft mij daar gezegd. Hij heeft me gezegd: "Ik zal je vruchtbaar maken en je veel nakomelingen geven; er zal een groot aantal volken uit je voortkomen. En dit land zal Ik jouw nakomelingen voor altijd in bezit geven." Welnu, de twee zonen die jij in Egypte hebt gekregen voordat ik hierheen kwam, zullen als mijn eigen zonen gelden ... Ik wil dit zo, omdat toen ik terugkwam uit Paddan, Rachel tot mijn verdriet is gestorven op onze tocht door Kanaän.' Dus Israël beschouwde Manasse en Efraïm als zijn eigen zonen. In hen zou Jozef voortleven en zij zouden het deel van het beloofde land ontvangen dat voor Jozef bestemd was. Eventuele andere zonen van Jozef moesten in het gebied van Manasse en Efraïm wonen. Hieruit spreekt zijn geloof dat zijn zoons terug zouden keren naar het land Kanaän, zoals God had beloofd, inclusief de nakomelingen van Jozef.

Daarna wilde Israël Jozef en zijn beide kleinzoons zegenen. Toen zij voor hem geknield waren zegende hij eerst Jozef: 'De God die mijn voorouders Abraham en Isaäk hebben gehoorzaamd, de God die mijn leven lang mijn herder is geweest, de engel die mij heeft bevrijd van alle onheil, hij geve deze jongens zijn zegen. Moge mijn naam onder hen voortleven, en ook die van mijn voorouders Abraham en Isaäk, en mogen zij zich over de gehele aarde uitbreiden.' Toen gebeurde er iets vreemds: Manasse was de eerstgeboren zoon, en zou dus de zegen voor de eergeborene moeten ontvangen. Maar, hun grootvader kruiste zijn armen en legde zijn rechterhand voor de eerstgeboortezegen op Efraïm. Dat leek Jozef niet goed. Zijn vader had ernstige staar, dus misschien vergiste hij zich ... Maar zijn vader zei: 'Ik weet het, mijn zoon, ik weet het. Ook uit Manasse zal een groot volk voortkomen, ook zal hij machtig worden. Maar zijn jongere broer Efraïm zal machtiger worden dan hij, en uit hem zullen tal van volken voortkomen.' Hij zei dit niet uit zichzelf, maar omdat God hem dat gezegd had. Hij sprak dus als profeet over de toekomst van de stam van Jozef. En hij ging nog verder: 'God zal jullie terzijde staan en jullie laten terugkeren naar het land van je voorouders.' Als erfgenaam van dat beloofde land, mocht hij Jozef meer dan zij broers geven: 'een bergrug die ik de Amorieten met mijn zwaard en mijn boog afhandig heb gemaakt.'

Israël liet al zijn zonen komen, en gaf hun ieder een eigen zegen. Zo zou Ruben, ondanks dat hij zijn eerstgeboren zoon was, niet de belangrijkste zijn, en Simeon en Levi zouden geen eigen deel van het land ontvangen. Maar Juda zou de zoon van de belofte zijn, die het koningschap zou ontvangen – uit hem is uiteindelijk de Messias, Jezus geboren, die voor eeuwig Koning zal zijn. Maar Jozef was de uitverkoren zoon van zijn vader.

Daarna gaf hij zijn zoons de opdracht hem te begraven in de grot op het land van Efron in Machpela, die Abraham had gekocht. Daar waren hij en Sara, Isaäk en Rebekka begraven, en had Israël Lea begraven. Toen ging hij liggen en overleed. Jozef boog zich over hem heen, sloot zijn ogen en kuste huilend zijn gezicht. Hij gaf opdracht het lichaam naar Egyptisch gebruik te balsemen, iets dat 40 dagen duurde. De Farao kondigde een periode van rouw af voor 70 dagen. Daarna vroeg Jozef toestemming aan de Farao om zijn vader te begraven in Kanaän, wat werd goedgekeurd.

Jozef ging op reis met wagens en ruiters, want ze gingen naar vijandelijk gebied. Veel hovelingen van de Farao en mensen die belangrijke posten innamen gingen mee. Verder natuurlijk de hele familie van Israël, behalve de kleine kinderen. Ook het vee bleef achter. Al met al een heel indrukwekkende stoet. Bij de Jordaan gekomen hielden ze zeven dagen rouw. Na de Jordaan overgetrokken te zijn, begroeven ze Israël in de grot bij Machpela. Daarna keerde iedereen terug naar Egypte.

J.K.D.